

Brüssel, 10. august 2020
(OR. en)

10102/20

Institutsioonidevaheline
dokument:
2020/0167(NLE)

ENV 458
COMER 74

ETTEPANEK

Saatja:	Ilze JUHANSONE, Euroopa Komisjoni peasekretär
Kättesaamise kuupäev:	7. august 2020
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2020) 362 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS, milles käsitletakse ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsiooni IV lisa muutmise ettepanekute Euroopa Liidu nimel esitamist konventsiooniosaliste konverentsi 15. istungi jaoks ning Euroopa Liidu seisukohta seoses teiste konventsiooniosaliste ettepanekutega IV lisa ja muude lisade muutmise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2020) 362 final.

Lisatud: COM(2020) 362 final

Brüssel, 7.8.2020
COM(2020) 362 final

2020/0167 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

**milles käsitletakse ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli
Baseli konventsiooni IV lisa muutmise ettepanekute Euroopa Liidu nimel esitamist
konventsiooniosaliste konverentsi 15. istungi jaoks ning Euroopa Liidu seisukohta seoses
teiste konventsiooniosaliste ettepanekutega IV lisa ja muude lisade muutmise kohta**

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek on seotud nõukogu otsusega, milles käsitletakse ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsiooni IV lisa muutmise ettepanekute Euroopa Liidu nimel esitamist konventsiooniosaliste konverentsi 15. istungi (CoP-15) jaoks. Kava kohaselt toimub konventsiooniosaliste konverents 19.–30. juulil 2021. Käesolev ettepanek hõlmab ka liidu läbirääkimisprotsessi kohta asjakohaste lisade võimalikes muudatustes, mille ettepanekud on teinud teised osalised.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsioon

Ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsioon (edaspidi „konventsioon“) võeti vastu 22. märtsil 1989 ja see jõustus 1992. aastal. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on konventsiooni osalised¹. Praegu on konventsioonil 187 osalist.

Konventsiooni nõudeid kohaldatakse konventsiooni artiklis 1 kindlaks määratud ja VIII lisas loetletud ohtlike jäätmete suhtes ja muude, II lisas loetletud jäätmete (kodumajapidamistest kogutud jäätmed, olmejäätmete põletamisel tekkivad jäägid ja alates 1. jaanuarist 2021 ka teatavat liiki plastijäätmed) suhtes. Konventsiooni IX lisas on loetletud ka need jäätmeliigid, mille suhtes konventsiooni nõudeid ei kohaldata, kui need jäätmed ei sisalda I lisas loetletud kategooriatesse kuuluvaid aineid määral, mis põhjustab III lisas nimetatud ohtlike omaduste ilmumist. Ohtlikud elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed on loetletud VIII lisas (kanne A1180) ja ohutud IX lisas (kanne B1110). II lisas ei ole kannet elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kohta.

Konventsiooni IV lisas on loetletud ja täpsustatud jäätmekäitlustoimingud, mida käsitletakse kõrvaldamisena konventsiooni artikli 2 punkti 4 tähenduses. Konventsioonis hõlmab mõiste „kõrvaldamine“ nii lõpliku kõrvaldamise toiminguid, nagu prügilasse ladestamine ja põletamine (loetletud IV lisa A osas), kui ka taaskasutamistoiminguid, nagu ringlussevõtt ja muud taaskasutamistoimingud (loetletud IV lisa B osas).

IV lisasse kandmise tähtsus seisneb selles, et üksnes „aineid või esemeid, mida siseriiklike õigusaktide kohaselt kõrvaldatakse, kavatakse kõrvaldada või tuleb kõrvaldada“, käsitletakse jäätmetena konventsiooni artikli 2 lõike 1 tähenduses ning kõrvaldamine tähendab „konventsiooni IV lisas loetletud toiminguid“. Järelikult kohaldatakse konventsiooni nõudeid üksnes IV lisas loetletud kõrvaldamistoimingute suhtes. See lisa peaks seega hõlmama kõiki võimalikke jäätmekäitlustoiminguid, mida tehakse või võidakse teha, olenemata sellest, kas neid tehakse kooskõlas siseriikliku või rahvusvahelise õigusega või kas neid peetakse keskkonnahoidlikuks. Vastesel juhul võib tekkida konventsiooni nõuetest möödahiilimise võimalusi.

Konventsiooni põhinõuded on järgmised:

- keeld eksportida VIII lisas ohtlikena loetletud jäätmeid OECD liikmesriikidest riikidesse, kes ei kuulu OECDsse,² ning

¹ Nõukogu otsus 93/98/EMÜ ohtlike jäätmete üle piiri viimise ja kõrvaldamise kontrolli käsitleva, 22. märtsil 1989 vastu võetud konventsiooni (Baseli konventsiooni) ühenduse nimel sõlmimise kohta (EÜT L 39, 16.2.1993, lk 1).

- ekspordi, impordi ja transiidi kontrolli süsteem (edaspidi „PIC-protseduur“) selliste jäätmete jaoks, mis nõuavad erilist tähelepanu vastavalt II lisale või on ohtlikud vastavalt VIII lisale, kuid mille suhtes ei kehti eelnimetatud ekspordikeeld. PIC-protseduur tähendab seda, et impordi- ja transiidiriikide pädevatele asutustele tuleb jäätmete ekspordist ette teatada. Teade edastab eksportiv riik, kes võib aga ka nõuda, et jäätmete tekitaja või eksportija esitaks selle ise asjaomase riigi pädeva asutuse kaudu. Teade esitatakse kirjalikult ning see sisaldab konventsiooni V A lisas nimetatud kinnitusi ja teavet. Jäätmete eksport võib toimuda ainult siis, kui kõik asjaomased riigid on andnud oma kirjaliku nõusoleku (konventsiooni artikkel 6).

2.2. Konventsiooniosaliste konverents

Baseli konventsiooni osaliste konverents on konventsiooni peamine otsustusorgan. Konverentsil on volitused muuta konventsiooni lisasid ja selle istung toimub iga kahe aasta tagant.

Konventsiooniosaliste konverentsi 12. istungil (CoP-12) algatati otsusega BC-12/1 konventsiooni I, III ja IV lisa ning IX lisa seonduvate aspektide läbivaatamine³.

Konventsiooniosaliste konverentsi 13. istungil (CoP-13) otsustati moodustada eelnimetatud lisade läbivaatamiseks eksperdirühm, kuhu kuulub 50 liiget, kes on nimetatud osaliste hulgast ÜRO viie piirkondliku rühma tasakaalustatud geograafilise esindatuse alusel. ELi ja selle liikmesriike esindavad eksperdirühmas komisjon, Eesti, Saksamaa, Madalmaad ja Poola. Kirjalikke ja suulisi seisukohti on koordineeritud rahvusvaheliste keskkonnaküsimustega tegelevas nõukogu töörühmas. Konventsiooniosaliste konverentsi 13. istungil lepitakse kokku, et eksperdirühm peaks seadma tähtsamale kohale IV lisa ja IX lisa seonduvate aspektidega seotud töö. Aastatel 2017–2019 esitasid EL ja selle liikmesriigid konventsiooni sekretariaadile ja eksperdirühmale esialgsed IV lisa muutmise ettepanekud.

Konventsiooniosaliste konverentsi 14. istungil (CoP-14) laiendati otsusega BC-14/16 eksperdirühma volitusi, et rühm vaataks läbi ka kaks olemasolevat kannet elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kohta, st IX lisa kanne B1110 ja VIII lisa vastav kanne A1180, ning uuriks I, III ja IV lisa läbivaatamise mõju konventsiooni teistele lisadele ja konventsiooniosaliste konverentsi asjakohastele otsustele. Konventsiooniosaliste konverentsi 14. istungi otsusega BC-14/16 paluti eksperdirühmal jätkata tööd, pidades silmas, et IV, VIII (kanne A1180) ja IX (kanne B1110) lisa muutmise ettepanekute üle peetakse läbirääkimisi ning need võetakse võib-olla vastu konventsiooniosaliste konverentsi 15. istungil (CoP-15).

Experdirühm on esitanud mitu soovitusi ja varianti, mida osalised saavad kaaluda, kui nad tahavad esitada konventsiooniosaliste konverentsi 15. istungil ettepanekuid. Baseli konventsiooni sekretariaadi määratud tähtaeg konventsiooni lisade muutmise ettepanekute esitamiseks saab läbi 4. detsembril 2020, võttes arvesse konventsiooniosaliste konverentsi edasilükkamist 2021. aasta maist juulini.

Ettepanekutega soovitakse muuta ja selgitada konventsiooni IV lisas loetletud kõrvaldamistoimingute kirjeldusi. Kui ettepanekud vastu võetakse, suureneb õigusselgus ning on seega hõlpsam kontrollida jäätmesaadetisi ja vältida ebaseaduslikke saadetisi. Ettepanekud

² Konventsiooni artikliga 4A, mis jõustus 2019. aasta detsembris, on keelatud konventsiooniga hõlmatud ohtlike jäätmete igasugune piiriülene vedu kõigi VII lisas loetletud osaliste (konventsiooniosalised ja teised riigid, kes on OECD liikmed, EL, Liechtenstein) territooriumilt VII lisas loetlemata riikidesse.

³ Täpsemat teavet saab Baseli konventsiooni veebisaidilt, vt <http://www.basel.int/Implementation/LegalMatters/LegalClarity/ReviewofAnnexes/AnnexesI,III,IVandrelatedaspectsofAnnexes/tabid/6269/Default.aspx>.

toetavad ka keskkonnahoidlikku jäätmekäitlust üleilmsel tasandil ja üleminekut üleilmsele ringmajandusele.

EL ja selle liikmesriigid esitasid aastatel 2017–2019 konventsiooni sekretariaadile ja eksperdirühmale esialgsed ettepanekud IV lisa loetletud kõrvaldamistoimingute kohta. Neid ettepanekuid on arutatud teiste eksperdirühma kuuluvate konventsiooniosalistega. Samuti on rühmas arutatud soovitusi elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete liigitamise kohta VIII ja IX lisa.

Kui konventsiooniosaliste 15. konverentsil lepitakse muudatustes kokku, tuleb need rakendada ELi jäätmete raamdirektiiviga 2008/98/EÜ⁴ (konventsiooni IV lisale vastavate jäätmekäitlustoimingute loetelu) ning ELi jäätmesaadetiste määrusega (EÜ) nr 1013/2006⁵ (konventsiooni VIII ja IX lisale vastavad konkreetseid kanded elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kohta).

2.3. Kavandataav akt

Nõukogu otsuse ettepanekus tehakse järgmised ettepanekud.

Muuta konventsiooni IV lisa seoses üldise sissejuhatusega, pealkirjadega ja sissejuhatava tekstiga, et eristada ja selgitada mõisteid „lõplik kõrvaldamine“ ja „taaskasutamine“ ning selgitada, et hõlmatud on kõik jäätmekäitlustoimingud.

Ajakohastada ja selgitada IV lisa loetletud jäätmekäitlustoimingute kirjeldusi ning tagada, et konventsiooni nõuetega on hõlmatud kõik toimingud, sh vahetoimingud.

Käesolev nõukogu otsuse ettepanek hõlmab põhimõtteliselt ja eeldusel, et tegevust koordineeritakse kohapeal, ka liidu läbirääkimisprotsessi juht, kui teised osalised teevad muid asjakohaste lisade muutmise ettepanekuid. Need ettepanekud võivad olla seotud IV lisa esitatud jäätmekäitlustoimingute loeteluga ning VIII ja IX lisa kannetega selliste elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kohta, mille võiks lisada ka konventsiooni II lissasse.

Konventsiooni lisade muudatused tuleb rakendada direktiivi 2008/98/EÜ ja määruse (EL) nr 1013/2006 muutmisega. Direktiiv 2008/98/EÜ sisaldab konventsiooni IV lisale vastavate jäätmekäitlustoimingute loetelu ning määrus (EÜ) nr 1013/2006 konventsiooni VIII ja IX lisale vastavaid konkreetseid kandeid elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kohta.

See, mis muutub ettevõtjate ja ametiasutuste jaoks seoses ekspordiga EList, sõltub sellest, mis laadi muudatused kokku lepitakse (eelkõige milliseid lisasid lõpuks muudetakse), jäätmete liigist ja sihtriikidest.

Konventsiooni IV lisa muudatused ei mõjuta otseselt ekspordi ega muude jäätmesaadetiste vedu, vaid nendega selgitatakse jäätmete vedamisele järgnevate jäätmekäitlustoimingute kirjeldust. See teeb ametiasutustel jäätmesaadetiste kontrollimise hõlpsamaks ja aitab neil rakendada konventsiooni nõudeid, et hoida ära ebaseaduslikke saadetisi. Samuti toetab see keskkonnahoidlikku jäätmekäitlust üleilmsel tasandil ja üleminekut üleilmsele ringmajandusele.

Kui konventsiooni II või VIII lissasse lisatakse elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete kategooriaid ning määruse (EÜ) nr 1013/2006 V lisa muudetakse vastavalt, keelatakse määruse (EL) nr 1013/2006 artikli 36 alusel asjaomaste jäätmete eksport EList OECD-välistesse riikidesse. Selliste jäätmete OECD-sisese ekspordi korral tuleb siis põhimõtteliselt

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid (muudetud) (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta (muudetud) (ELT L 190, 12.7.2006, lk 1).

järgida PIC-protseduuri. Nende konventsiooni muudatuste ülevõtmine määrusesse (EÜ) nr 1013/2006 tooks kaasa ka selle, et nende tulemusena Baseli konventsiooni II või VIII lisasse kantud jäätmete ELi-siseste saadetiste suhtes tuleks hakata rakendama teatamismenetlust vastavalt määruse (EÜ) nr 1013/2006 artikli 3 lõike 1 punkti b alapunktile i.

Konventsiooni lisade muutmise kord on esitatud konventsiooni artiklites 17 ja 18. Konventsiooniosaline peab esitama muudatusettepaneku ja sekretariaat peab selle teistele konventsiooniosalistele edastama vähemalt kuus kuud enne konventsiooniosaliste konverentsi istungit. Kõik sellised muudatused tuleb vastu võtta konventsiooniosaliste konverentsi istungil. Kavandatav akt muutub konventsiooniosalistele siduvaks vastavalt konventsiooni artikli 18 lõike 2 punktile c, milles on öeldud: „kõigi konventsiooniosaliste või kõnealuse protokolli poolte suhtes, kes ei ole esitanud teadet vastavalt punktile b, jõustub lisa kuue kuu möödumisel päevast, mil depositaar teate välja saatis“.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Liit peaks esitama konventsiooni IV lisa kohta järgmised ettepanekud:

- muuta IV lisa, et lisada üldine sissejuhatus, milles eristatakse selgelt mõisteid „lõplik kõrvaldamine“ ja „taaskasutamine“, ning selgitada, et hõlmatud on kõik jäätmekäitlustoimingud, mida tehakse või võidakse teha, olenemata nende õiguslikust seisundist või sellest, kas neid peetakse keskkonnahoidlikuks, ning et hõlmatud on ka toimingud, mis tehakse enne muude toimingute tegemist (nn vahetoimingud);
- muuta IV lisa, et lisada pealkirjad ja sissejuhatavad tekstid, milles selgitatakse, mida mõeldakse taaskasutamist mittevõimaldavate toimingute (IV A lisa) ja taaskasutamistoimingute (IV B lisa) all, ning
- muuta IV lisa seoses olemasolevate toimingutega ja sellesse lisasse uute toimingute lisamisega, muu hulgas selleks, et ajakohastada ja selgitada toimingute kirjeldusi, võttes arvesse teaduse, tehnika ja muud arengut pärast konventsiooni vastuvõtmist 1989. aastal, ning et tagada kõikehõlmavate sätete lisamisega, et ka kõik konkreetset nimetatud toimingud on hõlmatud konventsiooni nõuetega.

Eespool nimetatud ettepanekutega soovitakse

- tagada, et konventsiooni asjakohased kontrollimehhanismid on täielikult kohaldatavad ning aitavad seega ettepanekute vastuvõtmise korral parandada jäätmesaadetiste kontrolli ja hõlbustada ebaseaduslike saadetiste vältimist,
- suurendada õigusselgust ning jäätmekäitlustoimingute ühesugust mõistmist ja tõlgendamist konventsiooniosaliste hulgas ning
- toetada keskkonnahoidlikku jäätmekäitlust üleilmsel tasandil ja üleminekut üleilmsele ringmajandusele.

Kui teised konventsiooniosalised teevad asjakohaste lisade muutmiseks ettepanekuid, mis võivad aidata saavutada liidu ettepaneku omadega samu eesmärke, võib liit neid ettepanekuid põhimõtteliselt toetada. Need ettepanekud võivad puudutada IV lisa esitatud toimingute loetelu ning elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmekäitlust käsitlevaid kandeid VIII lisa (A1180) ja IX lisa (B1110), samuti uute kannete tegemist elektri- ja elektroonikaseadmete kohta II lisasse (erilist tähelepanu nõudvad jäätmekategooriad). Ettepanekutega elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmekäitlust liigitamiseks II ja VIII lisasse võidakse tagada, et saavutatakse

eelnimetatud eesmärgid seoses ühe keskkonda ja tervist kõige rohkem ohustava jäätmevooga, mis võib samas ka kõige rohkem ringmajandusele kaasa aidata.

Konventsiooni rakendatakse liidus jäätmete direktiiviga 2008/98/EÜ, mille I ja II lisas on esitatud Baseli konventsiooni IV lisale vastavate jäätmekäitlustoimingute loetelud, ning määrusega (EÜ) nr 1013/2006, millega reguleeritakse eksporti liidust ja importi liitu ning liikmesriikidevahelisi jäätmesaadetisi (artikkel 1). Nimetatud direktiivi ja määrust kohaldatakse ka Euroopa Majanduspiirkonnas (edaspidi „EMP“).

Kui konventsiooni II ja VIII lisa muudatused võetakse vastu, tuleb need üle võtta liidu õigusse, täpsemalt direktiivi 2008/98/EÜ ja määrusesse (EÜ) nr 1013/2006. Määruse (EÜ) nr 1013/2006 muutmine võib tähendada uute kontrollimeetmete rakendamist uute II lissasse kantud jäätmekategooriate ELi- ja EMP-siseste saadetiste suhtes ning selliste jäätmete OECD-välistes riikidesse eksportimise keeldu. Kuigi selline olukord oleks eespool nimetatud põhjustel soovitatav ELis toimuva ekspordi puhul, võib sellel olla soovimatu ja probleemne mõju ringlussevõtuks mõeldud jäätmete ELi- ja EMP-sisestele saadetistele, sest nende suhtes tuleks rakendada uut teatamismenetlust. Nende saadetiste puhul tuleb juba järgida liidu jäätmealastes õigusaktides sätestatud keskkonnakaitse nõudeid ning uute haldusmenetluste kehtestamine võib muuta ringlussevõtu ELis keerukamaks ja kulukamaks ning tuua samas keskkonna seisukohast vaid piiratud kasu.

Et säilitada liidus ja EMPs praegune olukord, st mitte rakendada konventsiooni kontrollisüsteemi, tuleks konventsiooni artikli 11 kohaselt teatada konventsiooni sekretariaadile asjaomastest sätetest ja astuda OECD otsuse kohaselt vajalikud sammud. Konventsiooni artikkel 11 võimaldab konventsiooniosalistel sõlmida kahepoolseid, mitmepoolseid ning piirkondlikke lepinguid ja kokkuleppeid jäätmete riikidevahelise veo kohta, tingimusel et need lepingud või kokkulepped on kooskõlas konventsioonis sätestatud keskkonnahoidliku jäätmekäitluse nõuetega. Nende lepingute või kokkulepete sätted peavad olema konventsiooni omadega sama keskkonnahoidlikud, kusjuures neis tuleb arvesse võtta eelkõige arenguriikide huve. Artikli 11 kohased teated on esitatud näiteks OECD otsuse kohta.

Sellest tulenevalt nähakse käesoleva nõukogu otsuse ettepanekuga ette, et liit teatab vastavalt konventsiooni artiklile 11 sätetest, mida kohaldatakse uute jäätmekategooriate liidu- ja EMP-siseste saadetiste suhtes, niivõrd kui need sätted erinevad kavandatavast aktist, ning täpsustab, et liidu sätted põhinevad konventsiooniga kooskõlas oleval keskkonnahoidlikul jäätmekäitlussüsteemil. Olukorrast tuleb teavitada ka OECD sekretariaati, sest konventsiooni lisade muudatused ja OECD otsus on omavahel seotud.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud: „Nõukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Baseli konventsiooni osaliste konverents on Baseli konventsiooniga ettenähtud organ.

Akt, mille lepinguosaliste konverents peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas konventsiooni artikliga 18.

See akt mõjutab ELi õigusaktide, nimelt direktiivi 2008/98/EÜ ja määruse (EÜ) nr 1013/2006 kohaldamisala ja sisu. Nimetatud direktiivi ja määrusega rakendatakse Baseli konventsiooni. Selleks on neis muu hulgas sätestatud jäätmeäitlustoimingute loetelu ning jäätmete liidust eksportimise, liitu importimise ja liikmesriikidevahelise veo kord. Seda direktiivi ja määrust kohaldatakse ka EMPs. Pärast konventsiooni lisade muutmist tuleb need muudatused eelnimetatud direktiivi ja määrusega rakendada, v.a ELi siseseid jäätmesaadetisi käsitlevad sätted.

Kavandatava aktiga ei täiendata ega muudeta konventsiooni institutsioonilist raamistikku.

Seepärast on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohaste otsuste materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava õigusakti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud keskkonnakaitsega.

Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1.

4.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

milles käsitletakse ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsiooni IV lisa muutmise ettepanekute Euroopa Liidu nimel esitamist konventsiooniosaliste konverentsi 15. istungi jaoks ning Euroopa Liidu seisukohta seoses teiste konventsiooniosaliste ettepanekutega IV lisa ja muude lisade muutmise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsioon (edaspidi „konventsioon“) jõustus 1992. aastal ja see sõlmiti liidu nimel nõukogu otsusega 93/98/EMÜ⁶.
- (2) Konventsiooni rakendatakse liidus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1013/2006⁷. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid,⁸ sisaldab konventsiooni IV lisas sisalduvate jäätmekäitlustoimingute loetelu.
- (3) Konventsiooni artikli 15 lõike 5 punktis b on öeldud, et konventsiooniosaliste konverents kaalub ja võtab vajaduse korral vastu konventsiooni ja selle lisade muudatusi. Konventsiooni muudatused võetakse vastu konventsiooniosaliste konverentsi istungil.
- (4) Liidu või muu konventsiooniosalise poolt konventsiooni artiklite 17 ja 18 alusel tehtud ettepaneku põhjal võib konventsiooniosaliste konverents 2021. aasta juulis toimival 15. istungil kaaluda konventsiooni II, IV, VIII ja IX lisa muudatusi.
- (5) Liit peaks esitama ettepanekud konventsiooni IV lisa muutmiseks, et lisada üldine sissejuhatus, milles eristatakse selgelt mõisteid „lõplik kõrvaldamine“ ja „taaskasutamine“, ning selgitada, et hõlmatud on kõik jäätmekäitlustoimingud, mida tehakse või võidakse teha, olenemata nende õiguslikust seisundist või sellest, kas neid peetakse keskkonnahoidlikuks, ning et hõlmatud on ka toimingud, mis tehakse enne muude toimingute tegemist (nn vahetoimingud); et lisada pealkirjad ja sissejuhatavad tekstid, milles selgitatakse, mida mõeldakse lõpliku kõrvaldamise toimingute (IV A

⁶ Nõukogu 1. veebruari 1993. aasta otsus 93/98/EMÜ ohtlike jäätmete üle piiri viimise ja kõrvaldamise kontrolli käsitleva konventsiooni (Baseli konventsiooni) ühenduse nimel sõlmimise kohta (EÜT L 39, 16.2.1993, lk 1).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta (muudetud) (ELT L 190, 12.7.2006, lk 1).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid (muudetud) (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

lisa) ja taaskasutamistoimingute (IV B lisa) all, ning et ajakohastada ja selgitada toimingute kirjeldusi, võttes arvesse teaduse, tehnika ja muud arengut pärast konventsiooni vastuvõtmist 1989. aastal, ning et tagada kõikehõlmavate sätete lisamisega, et ka kõik konkreetselt nimetatud toimingud on hõlmatud konventsiooni nõuetega.

- (6) IV lisa loetletud jäätmekäitlustoimingute kirjeldused on üldised ja neid oleks vaja selgemaks muuta. Seepärast peaks liit toetama seda, et konventsiooniosaliste konverents töötab välja selgitavad märkused või suunised nende toimingute selgemaks muutmiseks. Need selgitavad märkused või suunised peaksid sisaldama selgitusi ja näiteid hõlmatud toimingute kohta ning neid ei tuleks lisada konventsiooni teksti.
- (7) Eespool kirjeldatud ettepanekutega soovitakse tagada, et konventsiooni asjakohased kontrollimehhanismid on täielikult kohaldatavad ning aitavad seega ettepanekute vastuvõtmise korral parandada jäätmesaadetiste kontrolli; hõlbustada ebaseaduslike saadetiste vältimist; suurendada õigusselgust ning kindlustada konventsiooniosaliste hulgas jäätmekäitlustoimingute ühesugune mõistmine ja tõlgendamine ning toetada keskkonnahoidlikku jäätmekäitlust üleilmsel tasandil ja üleminekut üleilmsele ringmajandusele.
- (8) Peale selle peaks liit põhimõtteliselt toetama teiste konventsiooniosaliste hilisemaid muudatusettepanekuid, mis puudutavad IV lisa esitatud jäätmekäitlustoimingute loetelu, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid käsitlevaid praegusi kandeid VIII lisa (A1180) ja IX lisa (B1110) ning selliste jäätmete kohta uute kannete tegemist II lissasse (erilist tähelepanu nõudvad jäätmekategooriad), tingimusel et need ettepanekud võivad aidata saavutada liidu ettepaneku omadega samu eesmärgi.
- (9) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel konventsiooniosaliste konverentsil võetav seisukoht, sest kavandatav akt (konventsiooni lisade muutmine) on liidu jaoks siduv ning mõjutab liidu õiguse, nimelt direktiivi 2008/98/EÜ ja määruse (EÜ) nr 1013/2006 kohaldamisala ja sisu.
- (10) On asjakohane säilitada liidus ja EMPs veetavate elektri- ja elektroonikaseadmete tavajäätmete saadetistega seotud praegune olukord ning seetõttu mitte kasutada kontrollisüsteemi, mis tuleneb selliste saadetiste võimalikust lisamisest konventsiooni II lissasse. Selleks peaks liit, tagamaks, et konventsiooni II lisa muudatuste vastuvõtmise tagajärjel ei kehtestataks liidus ja EMPs veetavate tavajäätmete saadetiste suhtes lisakontrolli, kasutama vajaduse korral OECD otsuses sätestatud menetlusi⁹ ja konventsiooni artiklis 11 sätestatud korda, mille kohaselt võivad konventsiooniosalised omavahel või nendega, kes konventsioonis ei osale, sõlmida kahe- ja mitmepoolseid või piirkondlikke lepinguid ja kokkuleppeid ohtlike ja muude jäätmete riikidevahelise veo kohta¹⁰,

⁹ Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) nõukogu otsus C(2001)107/FINAL taaskasutatavate jäätmete üle piiri toimetamise kontrolli käsitleva otsuse C(92)39/FINAL läbivaatamise kohta (edaspidi „OECD otsus“).

¹⁰ Väärrib märkimist, et liit on Baseli konventsiooni artikli 11 kohase korra rakendamisel edasijõudnud etapis, mistõttu ei pruugi olla vaja seda käesolevas nõukogu otsuses mainida.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Baseli konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungil taotleb liit järgmisi eesmärke:
 - (a) tagada, et konventsiooni asjakohased kontrollimehhanismid on täielikult kohaldatavad, et parandada jäätmesaadetiste kontrolli ja hõlbustada ebaseaduslike jäätmesaadetiste vältimist;
 - (b) suurendada õigusselgust ning IV lisaga hõlmatud kõrvaldamistoimingute ühesugust mõistmist ja tõlgendamist konventsiooniosaliste hulgas;
 - (c) toetada keskkonnahoidlikku jäätmekäitlust üleilmsel tasandil ja üleminekut üleilmsele ringmajandusele.
2. Pidades silmas Baseli konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungit ja selleks, et saavutada lõikes 1 loetletud eesmärgid, esitab liit järgmised ettepanekud:
 - (a) muuta IV lisa, et lisada üldine sissejuhatus, milles eristatakse selgelt mõisteid „lõplik kõrvaldamine“ ja „taaskasutamine“, ning selgitada, et hõlmatud on kõik jäätmekäitlustoimingud, mida tehakse või võidakse teha, olenemata nende õiguslikust seisundist või sellest, kas neid peetakse keskkonnahoidlikuks, ning et hõlmatud on ka toimingud, mis tehakse enne muude toimingute tegemist (nn vahetoimingud);
 - (b) muuta IV lisa, et lisada pealkirjad ja sissejuhatavad tekstid, milles selgitatakse, mida mõeldakse lõpliku kõrvaldamise toimingute (IV A lisa) ja taaskasutamistoimingute (IV B lisa) all, ning
 - (c) ajakohastada ja selgitada IV lisas loetletud toimingute kirjeldusi, võttes arvesse teaduse, tehnika ja muud arengut pärast konventsiooni vastuvõtmist 1989. aastal, ning tagada kõikehõlmavate sätete lisamisega IV lissasse, et ka kõik konkreetselt nimetamata toimingud on hõlmatud konventsiooni nõuetega.
3. Käesolevale otsusele on lisatud punktidele a–c vastav üksikasjalik ettepanek. Komisjon edastab liidu nimel selle ettepaneku konventsiooni sekretariaadile.
4. Liit toetab seda, et konventsiooniosaliste konverents töötab välja selgitavad märkused või suunised IV lisas loetletud kõrvaldamistoimingute sisu selgitamiseks. Neid selgitavaid märkusi või suuniseid ei tuleks lisada konventsiooni teksti.

Artikkel 2

Liit võib toetada teiste konventsiooniosaliste muudatusettepanekuid järgmise kohta:

1. IV lisas esitatud jäätmekäitlustoimingute loetelu;
2. elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid käsitlevad praegused kanded VIII lisas (A1180) ja IX lisas (B1110) ning
3. uute kannete tegemine elektri- ja elektroonikaseadmete kohta II lissasse (erilist tähelepanu nõudvad jäätmekategooriad),

tingimusel et need aitavad saavutada liidu eesmärke, mis on loetletud artikli 1 lõikes 1.

Artikkel 3

Olenevalt olukorra arengust konventsiooniosaliste konverentsi 15. istungil võivad liidu esindajad liikmesriikidega kohapeal koordinatsioonikohtumistel konsulteerides kokku leppida artiklites 1 ja 2 osutatud seisukoha täpsustamises ilma nõukogu täiendava otsuseta.

Artikkel 4

Kui Baseli konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungil muudetakse konventsiooni asjakohaseid lisasid, võtab liit vajaduse korral OECD otsuse ja konventsiooni artikli 11¹¹ alusel nõutavad meetmed, tagamaks, et see ei mõjuta liidus ja EMPs veetavate tavajäätmete saadetiste suhtes praegu tehtavat kontrolli.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

¹¹ Vt allmärkus 10.